

Ekonomistyrning (2FE255)

Tentamen torsdag 16 mars 2017, kl. 14.00-17.00

Tillåtna hjälpmedel: Miniräknare (dock inte i mobiltelefon) och ordbok (engelsk-svensk, svensk-engelsk alternativt engelsk-hemlandsspråk)

Tentamenstid: 3 timmar

Tentamen omfattar 14 frågor och kan totalt ge 25 tentamenspoäng.

- Frågorna 1-9 är faktafrågor som ger 1 poäng vardera. Ett svarsalternativ är mest rätt.
- Frågorna 10-13 är förståelsefrågor som ger max 2 poäng vardera. Svar ska avges med en (1) mening per delfråga. Svar med fler än en (1) mening per delfråga ger avdrag.
- Fråga 14 är en analysfråga. Svaret ger max 8 poäng enligt bifogade poängkriterier.

Tentamenssansvarig: Lars Frimanson. Lars finns tillgänglig på tel. 070-3076620.

Betygsgränser: För G krävs 16 poäng och för VG krävs 23 poäng. Eventuella pluspoäng för under ordinarie termin slutförda gruppuppgifter adderas till tentamenspoäng.

Du ska lämna in den separata svarsblanketten. Glöm inte att skriva ditt anonymitetsnummer.

Besvara alla frågor på avsedd plats i svarsblanketten. Inga lösa underlag ska lämnas in. Svar på förståelsefrågor och analysfrågan avges inom markerade rutor. OBS! Det som står i rutorna är den text som rättas. Text utanför rutor bedöms ej. Planera därför hur du ska svara.

Skriv läsligt: Oläsliga svar kan inte bedömas och ger därför inga poäng.

Skrivningsresultat meddelas via Studentportalen fredag 31 mars. Lösningar är tillgängliga när skrivningsresultaten anslås.

Tid och plats för tentamensutlämning meddelas när resultaten anslås.

Lycka till!

Janina, Göran & Lars

FAKTAFRÅGOR - Ett svarsalternativ per fråga är mest rätt.

Fråga 1 (1 poäng):

Enligt kursboken (Anthony et al., 2014) är organisationers behov av formella system för ekonomistyrning (management control) i första hand en konsekvens av:

- A. Konkurrens
- B. Decentralisering
- C. Strategisk planering

Svar: B. Se kap. 1

Fråga 2 (1 poäng):

Enligt kursboken finns två huvudsakliga synsätt vad gäller syftet med organisationer i en marknadsekonomi: Att tjäna aktieägare (shareholder view) eller intressenter (stakeholder view).

Att tjäna aktieägare innebär ett fokus på:

- A. "Corporate governance"
- B. "Corporate responsibility"
- C. "Corporate control"

Svar: A. Se kap 3.

Fråga 3 (1 poäng):

Enligt kursboken kommer en differentieringsstrategi att resultera i en mer subjektiv och lös (loose) mätning och uppföljning av prestationer för att:

- A. Företaget behöver koordinera mer komplexa samband mellan interna enheter
- B. Företaget verkar i en stabil omgivning med låg grad av osäkerhet
- C. Företaget verkar på en marknad med hög grad av differentiering

Svar: A. Se kap. 4

Fråga 4 (1 poäng):

Enligt kursboken är direkt resultat (direct profit) ett resultatmått som är rimligt när den som styr har:

- A. Kontroll över rörliga kostnader
- B. Kontroll över fasta kostnader
- C. Kontroll över omkostnader

Svar: C Se kap 7.

Fråga 5 (1 poäng):

Enligt kursboken består två-stegsprissättning (two-step-pricing) av två delar. En periodkostnad och en...:

- A. Rörlig kostnad
- B. Fast kostnad
- C. Omkostnad

Svar: A. Se kap. 8.

Fråga 6 (1 poäng):

Enligt kursboken är ett antagande i "Agency theory" att principaler:

- A. Undviker risk
- B. Är riskneutrala
- C. Söker risk

Svar: B. Se kap. 11.

Fråga 7 (1 poäng):

I artikeln av Lind & Strömsten beskrivs att en kundrelation som karakteriseras som "integrative customer relationship" är förknippad med:

- A. "Customer profitability analysis"
- B. "Customer valuation analysis"
- C. "Life time profitability analysis"

Svar: C Se artikeln.

Fråga 8 (1 poäng):

I artikeln av Sherman et al. visar resultaten att känsla av kontroll (sense of control) är en konsekvens av:

- A. Om man är ledare eller ej
- B. Hur många chefer man har
- C. Hur många underlydande man har

Svar: C. Se artikeln

Fråga 9 (1 poäng):

I artikeln av Lewis et al. argumenteras för att "illusory empowerment" är ett resultat av:

- A. Hög "psychological empowerment" och låg "structural empowerment"
- B. Låg "psychological empowerment" och låg "structural empowerment"
- C. Hög "psychological empowerment" och hög "structural empowerment"

Svar: A. Se artikeln

FÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Svara med en (1) mening per delfråga. Svar med fler än en (1) mening per delfråga ger poängavdrag.

Fråga 10 (2 poäng):

I artikeln av Armstrong beskrivs hur budgeten används som ett mobbningsinstrument i ett fallföretag. A) Varför används budgeten på detta sätt? B) Ange en effekt på gruppnivå av denna användning.

Svar:

A) För att uppnå budgetmål, ökad produktivitet, till följd av ökad internationell konkurrens från lågprisländer.

B) Rädslokapital byggs upp, Psykologisk distress, Påverkar ett kollektiv av arbetare. och liknande svar. Se artikeln.

Fråga 11 (2 poäng):

A) Beskriv kortfattat vad Frimanson et al. studerar i sin artikel?

B) Beskriv kortfattat vad Eskenazi et al. studerar i sin artikel?

Svar:

A) Om längre accountability duration ökar basnivån av stresshormonet tyrotropin.

B) Om funktionalitet i spegelneuronsystemet hos controllers är positivt korrelerat med att de ger efter för socialt tryck från chefer.

och liknande svar. Se artiklarna

Fråga 12 (2 poäng):

Enligt kursboken är "target costing" en kalkyleringsmetod. A) Beskriv med en formel eller ord hur "target cost" beräknas. B) I vilka sammanhang används "target costing"?

Svar:

A) Försäljningspris - vinstpålägg = target cost

B) Vid utveckling av nya produkter, innan produkter tillverkas, under idé- och designfaser och liknande svar. Se kap. 4 & 14

Fråga 13 (2 poäng):

Enligt kursboken finns skäl till varför ROI (Return On Investment) är mer vanligt förekommande än RI (Residual Income). Beskriv två olika skäl till varför det är så, ett under A och ett under B.

Svar: Allomfattande mått; Enkelt att beräkna och förstå; Gemensam nämnare vilket underlättar jämförelser; Lätt att kommunicera internt p.g.a. koppling till DuPont-formeln.

ANALYSFRÅGA

- Använd relevanta *begrepp* och *samband* i kursens ämnesinnehåll enligt informationen i uppgiften.
- Du behöver inte referera till särskilda författare.

POÄNGKRITERIER FÖR ANALYSFRÅGAN

0 poäng ges för uppgift som inte besvarats eller besvarats utan analys och utan redovisning av relevanta begrepp och samband i ämnesinnehåll.

2 poäng ges för svar som saknar analys och visar brister i redovisningen av begrepp och samband och inte klart refererar till ämnesinnehåll.

4 poäng ges till svar som uppvisar en *inte helt genomarbetad analys* av uppgiften, men som redovisar *vissa* begrepp och samband baserade på ämnesinnehåll.

6 poäng ges till svar som visar en *relativt genomarbetad analys* av uppgiften och som *relativt uttömmande* redovisar begrepp och samband baserade på ämnesinnehåll.

8 poäng ges till svar som, utöver kriterierna ovan, dessutom visar tecken på ett *självständigt* och *väl genomtänkt* resonerande.

Fråga 14 (8 poäng):

Anta att du är chef för några resultatenhetschefer. Använd Marginson et. als. begreppsapparat och analysera problem som kan uppkomma vid din utvärdering av dessa chefers prestationer.

TIPS! Skissa först på ett kladdpapper innan du bestämmer dig och skriver ditt slutgiltiga svar i svarsblanketten.

Svar: Rättningen bygger på en samlad bedömning av användning av relevanta begrepp och samband enligt poängkriterierna.

=====